некоторым темам дается материал, выходящий за рамки школьной программы). Выполнение блока упражнений тестового и не тестового характера способствует формированию всех видов умений и навыков слушателей.

Проведение контрольных мероприятий – неотъемлемая часть данной работы, поскольку позволяет выявить динамику роста знаний, решить возникающие в ходе работы проблемы, откорректировать (в случае необходимости) процесс обучения. Задания текущего и итогового контроля включают важнейшие понятия и правила, которые необходимо знать слушателю. Обязателен и последующий подробный разбор заданий и анализ ошибок, допущенных слушателями для проведения в последующем работы по коррекции и устранению пробелов в знаниях.

Таблица 1 – Сравнительный анализ результатов ЦТ по русскому языку

Ф.И.О. слушателя	Результат ЦТ 2017 г. (русский язык)	Результат ЦТ 2018 г. (русский язык)
Циринский В.Р.	26	56
Владысик Е.В.	24	70
Кириллова А.В.	57	82
Ильящук А.А.	43	81
Чемко В.В.	15	54

Таким образом, коммуникабельность и готовность к сотрудничеству – вот что должно отличать современную личность, поэтому учреждения образования, в том числе и довузовской подготовки, призваны развивать способность к самореализации личности в новых социально-экономических условиях, формировать умение адаптироваться к различным жизненным ситуациям. Учебный процесс при этом представляет собой сотрудничество равных партнеров и направлен на активизацию внутренних резервов обучаемого и организацию учебной деятельности.

У. А. Бобрык, Л. П. Дземідзенка
г. Гомель, ГДУ імя Ф. Скарыны

ЭЛЕКТРОННЫ ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫ КОМПЛЕКС “БЕЛАРУСКАЯ ДЫЯЛЕКТАЛОГІЯ”

Электронны вучэбна-метадычны комплекс – гэта праграмны мультымедыяпрадукт навучальнага прызначэння, перавагай якога з’яўляецца магчымасць згрупаваць матэрыял, які ўключае ў сябе праграмы лекцый і

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

практычных заняткаў, тэмы рэфератаў, праграмы экзаменаў і залікаў, а таксама метадычныя рэкамендацыі студэнтам па асваенні навучальных дысцыплін, спісы рэкамендуемай літаратуры. Прадстаўленне матэрыялу ў прэзентацыйнай форме дае магчымасць стымуляваць прадметна-вобразную памяць у студэнтаў, іх пазнавальную і творчую актыўнасць, дазваляе павялічваць каэфіцэнт засваення навучальнага матэрыялу і цікавасць студэнтаў да пэўнага прадмета.

На сучасным этапе пераходу да стандартаў новага пакалення, заснававным на модульных тэхналогіях, пытанне аб якасці арганізацыі самастойнай работы студэнтаў становіцца асабліва актуальным. Укараненне электронных вучэбна-метадычных комплексаў у працэс навучання стварае прынцЫпова новыя педагагічныя інструменты, даючы тым самым і новыя магчымасці. З дапамогай ЭУМК студэнты змогуць самастойна найбольш гнутка маніпуляваць прапанаванай вучэбнай інфармацыяй у адпаведнасці з іх індывідуальнымі здольнасцямі, пры гэтым частка навучальных функцый педагога пераходзіць на студэнта. Выкладчык толькі падтрымлівае студэнта, арыентуе ў патоках вучэбнай інфармацыі і дапамагае ў вырашэнні праблем, якія ўзнікаюць.

Электронны вучэбна-метадычны комплекс па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская дыялекталогія” накіраваны на грунтоўнае і дасканалае засваенне асноўных пытанняў беларускай дыялекталогіі, знаёміць з гісторыяй вывучэння ўсходнеславянскіх гаворак, асаблівасцямі беларускіх гаворак і адметнасцямі функцыянавання беларускіх гаворак у цяперашні час, фарміруе навыкі лінгвістычнага аналізу тэкстаў, запісаных у населеных пунктах Беларусі рэпрэзентантамі розных беларускіх гаворак.

Электронны вучэбна-метадычны комплекс па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская дыялекталогія” прызначаны для студэнтаў філалагічнага факультэта спецыяльнасці 1-21 05-01 Беларуская філалогія (па напрамках): 1-21 05 01-01 Беларуская філалогія (літаратурна-рэдакцыйная дзейнасць), 1-21 05 01-02 Беларуская філалогія (камп'ютарнае забеспячэнне).

Неабходнасць і актуальнасць дысцыпліны ў падрыхтоўцы спецыялістаў філалагічнага профілю абумоўлена дыферэнцыяцыяй дыялектных асаблівасцей і літаратурных моў, асаблівасцямі функцыянавання дыялектнай і літаратурнай моўных разнавіднасцей у сучаснай Беларусі.

Мэтай электроннага вучэбна-метадычны комплексу па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская дыялекталогія” з’яўляецца авалоданне студэнтамі асновамі беларускай дыялектнай мовы, яе лексічным багаццем.

Задачамі дапаможніка з’яўляюцца:

– засваенне шляхоў фарміравання літаратурнай мовы і роля канкрэтных дыялектаў у гэтым працэсе;

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

– фарміраванне навуковага падыходу да апісання фанетычнай, граматычнай сістэм дыялектнай мовы;

– аналіз дыялектных моўных з’яў, што знайшлі адлюстраванне ў сучаснай беларускай мове.

У выніку выкарыстання электроннага вучэбна-метадычны комплексу па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская дыялекталогія” студэнт павінен:

ведаць:

– групоўку тэрытарыяльных дыялектаў;

– асноўныя паняцці (ізаглоса, пучок ізаглос, лінгвістычны арэал);

– асаблівасці развіцця дыялектаў у розных гістарычных умовах;

– асноўныя слоўнікі дыялектнай лексікі, матэрыялы дыялекталагічнага і лексічнага атласаў беларускай мовы;

умець:

– вызначаць фанетычныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці народных гаворак;

– дыферэнцыраваць дыялектныя асаблівасці і літаратурныя нормы;

– вызначаць групоўку гаворак на карце Беларусі, складаць ізаглосы распаўсюджвання тых ці іншых дыялектных з’яў.

Электронны вучэбна-метадычны комплекс па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская дыялекталогія” фарміруе наступныя кампетэнцыі спецыялістаў-філолагаў:

– правядзенне лінгвістычнага параўнальна-супастаўляльнага даследавання тэкстаў, запісаных у населеных пунктах Беларусі – рэпрэзентантамі розных беларускіх гаворак;

– выяўленне асноўных і дадатковых моўных асаблівасцей дыялектнага масіву беларускай мовы;

– вызначэнне прыналежнасці тэксту да пэўнай гаворкі беларускай мовы.

Вывучэнне электроннага вучэбна-метадычнага комплексу па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская дыялекталогія” з’яўляецца важнай часткай прафесійнай падрыхтоўкі будучых спецыялістаў-філолагаў. Для засваення курса студэнт павінен валодаць дадзенымі па папярэдніх дысцыплінах: “Уводзіны ў мовазнаўства”, “Сучасная беларуская мова: фанетыка, фаналогія, лексікалогія, фразеалогія”, “Гісторыя беларускай мовы”, “Стараславянская мова”. Курс “Беларуская дыялекталогія” становіцца асновай для далейшага засваення філалагічных дысцыплін “Стылістыка і культура мовы”, “Гісторыя беларускай літаратурнай мовы”, “Сучасная беларуская літаратура”, якія паглыбляюць веды студэнтаў аб адметнасцях беларускай мовы і яе гаворак, іх функцыянаванні ў мастацкай літаратуры і мас-медыя і паказваюць стылістычныя магчымасці мовы, а таксама выяўляюць месца беларускай мовы сярод іншых славянскіх і неславянскіх моў.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Вывучэнне дысцыпліны “Беларуская дыялекталогія” адбываецца на 2 курсе філалагічнага факультэта спецыяльнасці 1-21 05 01 Беларуская філалогія (па напрамках) і разлічана на 82 гадзіны, з іх аўдыторных – 52, з якіх: лекцыйных – 24 гадзіны, практычных заняткаў – 24, кантралюемая самастойная работа – 4. Форма справаздачнасці – залік.

Электронны вучэбна-метадычны комплекс па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская дыялекталогія” складаецца з тлумачальнай запіскі, тэматычнага плану, зместу вучэбнага матэрыялу, тэарэтычнага і практычнага раздзелаў, пытанняў да заліку па дысцыпліне, спісу літаратуры.

Тлумачальная запіска вызначае мэты і задачы дапаможніка, указвае на сувязь з іншымі філалагічнымі курсамі.

Тэматычны план змяшчае назвы тэм і заняткаў, пералік вывучаемых пытанняў дысцыпліны “Беларуская дыялекталогія” і падае размеркаванне тэматыкі ўсяго курса паводле колькасці аўдыторных гадзін: лекцыйных, практычных заняткаў, самастойнай кантралюемай работы. Таксама ў тэматычным плане прапануюцца формы кантролю ведаў.

Змест вучэбнага матэрыялу прапануе асноўныя тэмы курса, якія знаёмяць з асноўнымі накірункамі і тэндэнцыямі беларускай дыялекталогіі. Матэрыял падзяляецца па тэмах і выкладаецца паводле выдзеленых у кожнай тэме пытанняў. Практычны раздзел арыентаваны на замацаванне тэарэтычных звестак і складаецца з тэматыкі і матэрыялаў практычных заняткаў, заданняў для самастойнай работы, пытанняў для праверачных кантрольных работ.

У матэрыялах практычных заняткаў указваецца ход правядзення практычных заняткаў, які складаецца з асноўных пытанняў адпаведнай тэмы курса.

Грунтоўнаму засваенню пытанняў курса паспрыяе выкананне студэнтамі заданняў для практычнай работы, размеркаваных па варыянтах. Заданні ўтрымліваюць практыкаванні па лінгвістычным аналізе тэкстаў, запісаных у населеных пунктах Беларусі – рэпрэзентантамі розных беларускіх гаворак.

У спісе літаратуры размяшчаюцца асноўныя і дадатковыя навуковыя крыніцы вывучэння дысцыпліны, выданні айчыннай і замежнай навуковай літаратуры, прысвечанай пытанням тэорыі і практыкі перакладу.

Электронны вучэбна-метадычны комплекс “Беларуская дыялекталогія” мае гіперспасылкі, па якіх карыстальніку прасцей арыентавацца ў вучэбна-метадычным комплексе, знаходзіць неабходныя адпаведныя раздзелы і тэмы курса і вяртацца да зместу.

Такім чынам, электронны вучэбна-метадычны комплекс “Беларуская дыялекталогія” ў цэласным фармаце з’яўляецца сродкам кіравання і самакіравання, стымулявання і падтрымкі, кантролю і самакантролю разнастайных відаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў, а яго выкарыстанне ў

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

адукацыйным працэсе дапамагае студэнтам стварыць цэласны малюнак вывучаемай дысцыпліны.

В. В. Богуш
г. Гомель, ГФ «Международный университет «МИТСО»
А. И. Богуш
г. Гомель, БТЭУПК

КЛАСТЕРНЫЙ ПОДХОД В РАЗВИТИИ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИННОВАЦИОННЫХ СИСТЕМ

В условиях глобализации и интернационализации рынков одной из приоритетных задач для современной системы образования Республики Беларусь является подготовка специалистов на основе кластерного подхода, позволяющего интегрировать в единое целое образование, науку и производство. Как показывает мировой опыт, кластерная организация сотрудничества дает возможность обеспечить высокий уровень и опережающий характер подготовки специалистов по перспективным направлениям экономики, повысить качество образования и эффективность научных исследований, развивать коммерческий и некоммерческий трансфер технологий.

Кластером можно считать систему особого вида, которая обладает достаточно высокой производительностью, устойчивостью к внешним воздействиям и может легко модернизироваться и укрупняться. Кроме системности, кластерная организация сотрудничества обладает признаком синергетичности. Именно синергетика объясняет действие механизмов, их самоорганизации, самореализации и саморазвития.

Являясь территориально-хозяйственной системой, кластеры, как социально-экономическое явление имеют свои преимущества и недостатки. В качестве основных преимуществ кластеров следует выделить глобальный масштаб, открытость, гибкость и относительную простоту в управлении. Это позволяет экономить ресурсы участников кластера за счет их совместных действий, координировать эти действия по согласованным направлениям, упрощать доступ к коммерческой информации и деловому опыту участников кластера, продвигать коллективные интересы участников кластера на рынке. К недостаткам кластерной организации сотрудничества следует отнести относительную сложность координации деятельности и согласования интересов участников кластеров, возникновение угрозы утраты уникальных

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ